

Dr. Janko Šlebinger: **Slovenska bibliografija za l. 1907—1912.** Sestavil. — V Ljubljani, 1913. Izdala in založila Matica Slovenska. Vel. 8°, IV + 336 str. — Dr. Janko Šlebinger nam je kot bibliograf že dobro znan. Sestavil je za Zbornike Slovenske Matice (V.—IX.) že bibliografijo za leta 1902—1906 in je bil tudi glavni sodelavec pri prvem, dozdej edinem delu Simoničeve »Slovenske bibliografije«. — Dočim so si prejšnji bibliografi pri Slovenski Matici delo precej olajšali in so navedli zgolj samostojne tiskovine, vsebino pa le pri važnejših zbornikih, si je dr. Šlebinger zastavil precej v začetku (v Zborniku Slovenske Matice, V. zv. 1903) težjo nalogo. Uvrstil je v knjižni pregled tudi le količkaj važne članke ter izvirno in prevedeno leposlovje v časnikih, časopisih in zbornikih, navedel razentega pri knjigah tudi kritike. Šlebingerjeve »Bibliografije« so tako postale res zelo poraben pripomoček v rokah znanstvenega delavca, posebno ker se je pisatelj potrudil, da bi dosegel kolikor mogoče veliko popolnost. Razumljivo pa je, da se pri Šlebingerjevem mnogo podrobnejšem načinu dela lažje prezre kaka malenkost kot pri stari metodi. Vendar pa se je dr. Šlebinger, kolikor sem mogel to s posameznimi poskusnjami dognati, zelo približal svojemu idealu popolnosti. Nekaj pomot, ki sem jih zasledil, naj tu navedem. *Wise man*-Zupančičeva *Fabiola* kot povest ne spada med bogoslovna dela (str. 150.), ampak med prevode iz angleškega leposlovja (str. 145. za *Wilde*jem). V oddelku za »Slovstveno zgodovino« naj bi bil pisatelj po avtorjih razporedil tudi spise iz Trubarjevega in Bleiweisovega Zbornika; vsebina je res navedena na str. 49., a ker so se uvrstili tudi članki ostalih »Zbornikov« po avtorjih, naj bi se to zgodilo tudi tu. Izostal je tudi naslov moje razprave »Legenda o Salomonu« v slovenski narodni pesmi iz »Zbornika u slavu Vatroslava Jagića«, Berlin 1908. Na str. 255. je izostala pri notici »Metelko in pesništvo«, *Slovan* 356., navedba letnika. Vendar pa take malenkosti, ki jih bo pač še več, ne izpremene velike vrednosti celotnega dela. Morda pa bi kazalo dodati v posebni točki še članke, ki so izšli v tujih jezikih o naši literaturi, kulturi, jeziku, zgodovini i. dr. To bi dalo knjigi še povečano vrednost. Mogoče bi se pri prihodnjem poročilu dodal tak dostavek tudi nazaj za l. 1903—1912, da bo Šlebingerjeva bibliografija tudi v tem oziru izpopolnjena.

Ivan Grafenauer.

Tekma. Drama v treh dejanjih. Spisal Anton Funtek. V Ljubljani 1913. Založila »Matica Slovenska«. Pag. 77. 8°. — Slovenska dramatika še ni rodila drame, ki bi bila le srednje dobra. Slovenske igre so več ali manj dobri poizkusi, ki pri kritiki ob premieri navadno sijajno uspejo, a ki jih že čez pol leta nihče več ne vpoštevajo. Funtek je pisatelj stare šole, izza časa, ko je bil vsak inteligent pisatelj. »Luči«, »Godec«, »Iz osvete« so dela, ki spadajo po literarnih vzorcih v monakovsko srebrno dobo lepih besedi in plehke vsebine brez osebnega pečata; obleko nosijo po moderno, semtertja imajo celo naturalistično ozadje. Geibel in njegova šola je slovenski Funtek, ki ji je ostal zvest v svojih mojstrskih prevodih, v elegantnih, dasi malo prožnih prevodih v nemščino. Njegovi prevodi v slovenščino so trdi (Faust!), če ne še več. Kot umetniku mu

priznam voljo, a negiram moč. »Tekma« mi ni predrugačila sodbe. Mladi, 26letni Danev poseka v tekmi svojega 56letnega mojstra učitelja Lesovina, kar vpliva v 14 dneh na Lesovina tako, da iz častihleplja umre. Vmes je ljubezenska zgodba Lesovinove hčere Stane in Daneja in res lepa figura Grušča, ki ga primerjam Ibsenovemu Falku in Ranku. To je vsa vsebina; ker pisatelj v predgovoru izjavlja, da ni mislil na boj med starimi in mladimi, je s tem vzel igri sam vsako globlje problematično pojmovanje. Izpeljava dramske konstrukcijske naloge, ki obstoja iz treh delov, je dobra. Prvi del je lep, drugo dejanje je nekoliko dolgočasno, konec nemogoč. Semtertja so raztreseni miselni žarki v obliki sentenc, pa še ti so že malo medli. Sile in moči pogrešam, umetnosti ne vidim in mraz mi je, ko berem to zgodbo o človeških marionetah, ki so trde in hladne kakor marmornati kipci. Prizor, ki se odigrava od pag. 53 naprej, se mi zdi s psihološke strani po svoji dolgotosti nemogoč. V tem mrazu, ki veje iz dela, me ne ogreje niti lepi in brezhibni jezik, ker niti ta ni individualen. Prava umetnost in Funtkova »Tekma« je kakor lepo, zdravo dete ter Faustov retortni Homunkulus. Ta drama je papir in se bo povrnila v papir.

Adolf Robida.

Stegenšek, dr. Avg.: **Zgodovina pobožnosti sv. križevega pota.** V Mariboru, 1912. Ponatis iz »Voditelja«. — Ta knjiga se opira posebno na južnostajerski material in, oprta na temeljito poznanje dosedanje evropske literature o tem vprašanju, izpopolnjuje in korigira to z ozirom na naše kraje. Glavni rezultat njen je, da je treba v Jeruzalemu in pri posnetkih v naših krajih ločiti pot trpljenja od Olske gore do Kalvarije in pot križa od Pilatove hiše do Kalvarije. Obeh češčenje se da zasledovati skoz ves srednji vek do starokrščanskih časov nazaj; istotako posnetki obeh potov v Evropi. Zanimiva je slika topografičnega razvoja obeh potov na podlagi tradicije, znanstvenih in praktičnih razlogov, dokler se nista ti dve pobožnosti koncem srednjega veka vsestransko idejno in topografično izkristalizirali, tako da imamo koncem 15. stoletja pot trpljenja, obstoječ bistveno iz 7 postajališč, v katerem je jeruzalemska pobožnost pota trpljenja združena s spominom na obiskovanje sedmerih rimskih bazilik; ta pot trpljenja so propagirali posebno belgijski jezuiti. V naših krajih pa ta pot trpljenja s 7 postajami ni prišel do veljave, ampak se je na podlagi pobožnosti žalostnega rožnega venca razvil kot pot trpljenja s 5 bistvenimi postajami, odgovarjajočimi 5 skrivnostim žalostnega dela rožnega venca. Da to ni štajerska posebnost, dokazuje ljubljanski pot trpljenja, ki je bil prav tako zasnovan. Pot trpljenja je bil pogosto v zvezi z božjim grobom ali tudi s svetimi stopnicami. Najizrazitejši spomenik te vrste se nam je ohranil v potu trpljenja v Šmarju pri Jelšah. Zanimivo je tudi, da konstatira pisatelj, da je z emljepisno Drava (izvzemši Maribor) severna meja za pota trpljenja naše vrste, Savinja in Dravinja pa meja za božje grobove, iz česar sklepa na bodrilni vpliv Kranjske ali mogoči Italije v tem oziru. — Tudi križev pot ima prastaro tradicijo za seboj, tudi on je nastal, kakor že naznačeno kot posnetek tega, kar so romarji v Jeruzalemu doživeli, v domovini. V sedanj